

raad voor cultuur
raad voor cultuur
raad voor cultuur

R.J. Schimmelpennincklaan 3
postbus 61243
2506 AE Den Haag
telefoon +31(0)70 310 66 86
fax +31(0)70 361 47 27
e-mail cultuur@cultuur.nl
www.cultuur.nl

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschappen
p/a Rijksdienst voor de Monumentenzorg
Postbus 1001
3700 BA Zeist

datum:

ons kenmerk: mon-2003.6286/3

uw brief van: 25-08-2003

onderwerp: aanwijzing beschermd monument, Zaandam (gem. Zaanstad),
Havenstraat bij 104, Hembrugterrein

Zeer geachte mevrouw Van der Laan,

Bij bovenvermeld adviesverzoek verzocht u de Raad voor Cultuur te adviseren over de aanwijzing tot rijksmonument van het object Havenstraat bij 104 te Zaandam. Onder verwijzing naar artikel 3:7, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht heeft de Raad dit advies gebaseerd op de bij uw adviesverzoek verstrekte gegevens. Tevens heeft de Raad het initiatief genomen tot een bezoek aan het terrein ten behoeve van een oculaire inspectie, waarbij de terreinen zijn bekeken en de belangrijkste objecten zijn bezocht. Na afweging van deze gegevens heeft de Raad het volgende geconcludeerd.

De aanvraag is ingediend door het Cuypersgenootschap. Deze betreft een groot industrieel complex, bestaande uit een voormalige munitiefabriek, de voormalige gereedschapswerktuigen industrie Hembrug, een militair terrein en een terreindeel van het voormalige Algemeen Verdedigingspark voor de Stelling van Amsterdam. De aanvraag omvat alle op deze terreinen gelegen gebouwen en objecten welke zijn gebouwd tussen 1895 en circa 1953.

De Raad is van mening dat het hier een bijzonder gebied betreft, met name vanwege zijn cultuurhistorische betekenis als belangrijk onderdeel van de Stelling van Amsterdam. Deze cultuurhistorische waarde maakt het terrein van nationaal belang. Het vele groen en de waterlopen in het terrein vormen interessante elementen vanwege hun bijzondere functionele waarde, en zorgen voor cohesie tussen de verschillende terreingedeelten en de hierop gebouwde objecten. De objecten zelf vormen echter slechts een verzameling losse elementen. Vele gebouwen zijn niet meer dan lege hulzen, waaraan de oorspronkelijke functie niet (meer) als zodanig herkenbaar is. De cultuurhistorische waarde van het terrein als geheel is volgens de Raad niet voldoende af te lezen aan de afzonderlijke gebouwen.

raad voor cultuur
raad voor cultuur
raad voor cultuur

R.J. Schimmelpennincklaan 3
postbus 61243
2506 AE Den Haag
telefoon +31(0)70 310 66 86
fax +31(0)70 361 47 27
e-mail cultuur@cultuur.nl
www.cultuur.nl

De Raad constateert tevens dat een elftal objecten op het terrein al zijn aangewezen als rijksmonument. Deze dateren alle uit de eerste bouwfase. De Raad acht dit aantal nogal ruim bemeten, en is van mening dat deze selectie een eenzijdig beeld oplevert van de continuïteit in de geschiedenis van het gebied.

Ook is volgens de Raad de architectuurhistorische waarde van de afzonderlijke objecten niet van nationaal niveau. De gebouwen zijn noch qua architectonische of constructieve vormgeving, noch wat betreft type van nationaal belang.

Over de objecten welke dateren uit de periode van de wederopbouw kan de Raad echter nog geen definitieve uitspraak doen, omdat een overzicht van vergelijkbare objecten op dit moment nog ontbreekt. Op grond van de huidige kennis op dit gebied lijkt hier echter geen sprake te zijn van evidente monumenten uit deze periode.

De Raad voor Cultuur adviseert u negatief te beslissen inzake het verzoek tot rijksbescherming voor alle overige gebouwen en objecten op de verschillende terreinonderdelen.

Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Monumenten en Archeologie van de Raad voor Cultuur.

Hoogachtend,

mw. W. Sorgdrager
Voorzitter

drs. R. Berends
plv. Algemeen secretaris